

HOLLÁN ERNŐ, A KATONA

TANGL BALÁZS

TÖRTÉNÉSZ-MUZEOLÓGUS, SMIDT MÚZEUM

HOLLÁN ERNŐ EMLÉKÜLÉS, SZOMBATHELY, 2024. JANUÁR 12.

A család

- Hollán József (1778 k.-1848) és Hohl Johanna gyermekei
 - Kislődi Hollán Adolf (Zalaegerszeg, 1810 – Pozsony, 1893) orvos, miniszteri tanácsos, pozsonyi közkórház igazgatója
 - Hollán Gusztáv (Zalaegerszeg, 1814 – Szombathely, 1893) cs. kir. lovaskapitány
 - Hollán Kornélia Anna (Zalaegerszeg, 1816 - ?)
 - Hollán Hugó (Szombathely, 1819 – Jackson, Tennessee, USA, 1863) cs. kir. majd honvéd huszártiszt. Törökországba majd az USA-ba emigrál, a polgárháborúban az Északi hadsereg tisztje.
 - Hollán Ernő (Szombathely, 1824 – Budapest, 1900)

A cs. kir. hadsereg tisztje

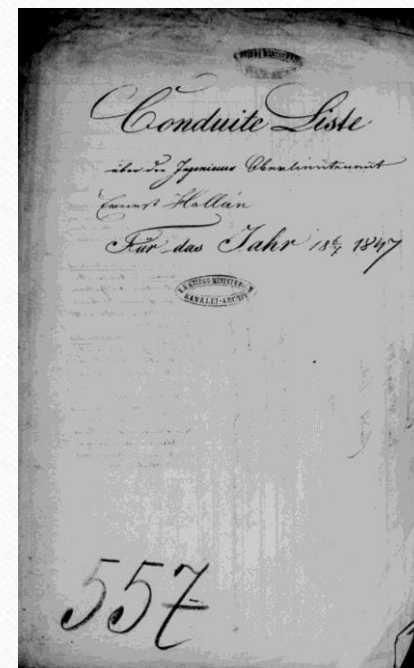
- 1839-1844 Cs. Kir. Hadmérnöki Akadémia
- Előmenetel
 - 1844-1847 Alhadnagy
 - 1847-1848 Főhadnagy
- Szolgálati helyek
 - 1844-1847 Komárom
 - 1847-1848 Lemberg (Lviv)

Eduard Gurk: Das Savoy'sche
Stiftsgebäude (Stiftskaserne)
(Dorotheum, Wien)

Minősítő lapja (1847)

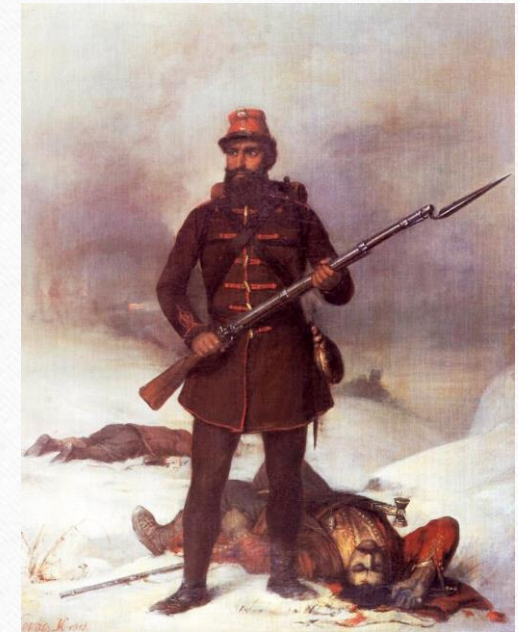
- „Jó elméleti ismeretekkel rendelkezik, és ügyesnek bizonyul a helyszínrajzok és mindenféle építési tervek rögzítésében, szintezésében és rajzolásában, láthatóan jeleskedik az előzetes költségfelmérések elkészítésében, és dicsérendő az építési munkák irányításában szerzett széleskörű tapasztalata.”
- Jellemzése
 - Nagyon tehetséges
 - Vidám, nyitott és jóindulatú
 - Lelkes és elkötelezett
 - Civilekkel illedelmes
 - Tisztelettudó a felettesekkel, barátságos a bajtársakkal szemben.
 - Beosztottjaival kellően szigorú

Kriegsarchiv, Wien

A szabadságharc idején

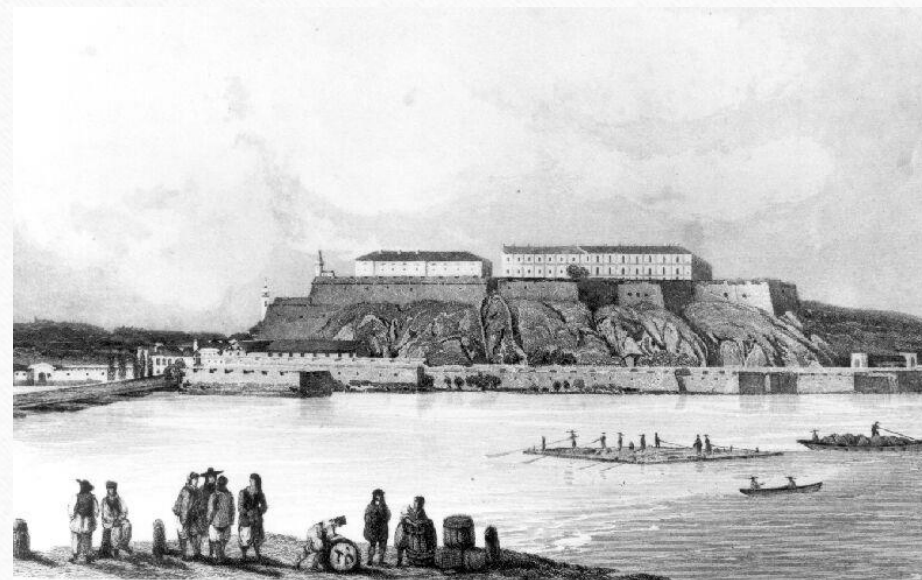
- 1848. június 19-én kérésére áthelyezik a Kassán szerveződő 9. honvédsászlóaljhoz századosi rangban
 - 1848 augusztus Fehértemplom védelme
 - 1848 szeptembere Szenttamás elleni hadműveletek és Verbász környéki erősítési munkálatok
 - 1848. október 20. táborkari őrnaggyá léptetik elő a bánsági hadtestnél

Kovács Mihály: Vörössipkás
(Hadtörténeti Múzeum, Budapest)

A szabadságharc idején

- 1848. november 21-én Pétervárad erősítési igazgatójává nevezik ki
 - 1849. február 12. alezredes
 - 1849. március Várvédelmi Bizottmány alelnöke
 - 1849. március-május több kitörésben vett részt
 - 1849. április 28. Magyar Katonai Érdemrend III. osztálya
 - 1849. július 1. ezredes
 - 1849. szeptember 7. a vár feladása
- Várparancsnokok:
 - Hentzi, Heinrich (1848. aug. – 1848. dec.)
 - Csuha Antal (1848. dec. – 1849. ápr.)
 - Perczel Miklós (1849. ápr. – jún.)
 - Kiss Pál (1849. jún. – szept.)

Pétervárad 1848-ban

Részvétel a kiegyezés előkészítésében

- Felsőőr országgyűlési képviselője (1865-1875)
- A kiegyezés előkészítését végző 67-es bizottság és annak 15-ös albizottságának tagja katonai szakértőként
- Hadügy a dualizmus idején
 - Uralkodó és az országgyűlés jogai
 - Közös ügy, közös rendezés
- Hadsereg felépítése
 - cs. és kir. haditengerészet
 - cs. és kir. hadsereg (közös hadsereg)
 - m. kir. Honvédség és k.k. Landwehr
 - m. kir. Népfelkelés és k.k. Landsturm

Borsos József felvétele, 1865 körül.
(Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár, Budapest)

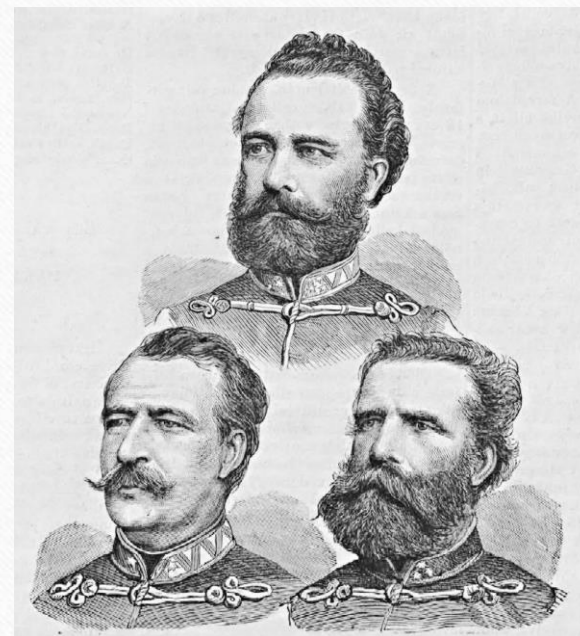
Részvétel a kiegyezés előkészítésében

- 11. § Ő Felségének a hadügy körébe tartozó alkotmányos fejedelmi jogai **folytán („sértetlenül fennmaradván”)** mindaz, a mi az egész hadseregnek és így a magyar hadseregnek is, **mint az összes hadsereg kiegészítő részének**, egységes vezérletére, vezényletére és belső szervezetére vonatkozik **Ő Felsége által intézendőnek („közös intézkedés alá tartozónak”)** ismertetik el.
- 12. § De a magyar hadseregnek időnkénti kiegészítését s az ujonczok megajánlásának jogát, a megajánlás föltételeinek és a szolgálati időnek meghatározását, ugyszintén a katonaság elhelyezését, élelmezését illető intézkedéseket, az eddigi törvények alapján, mind a törvényhozás, mind a kormányzati körében, az ország magának tartja fen.
- 13. § Kijelenti továbbá az ország, hogy a védelmi rendszernek **megállapítása („szabályozása”)** vagy átalakítása Magyarországra nézve mindenkor csak a magyar törvényhozás beleegyezésével történhetik. **Miután azonban az ily megállapítás épen úgy, mint a későbbi átalakítás is, csak egyenlő elvek szerint eszközölhető czélszerűen: ennél fogva minden ily esetben, a két ministerium előleges megállapodása után, egyenlő elvekből kiinduló javaslat fog terjesztetni mindkét törvényhozás elé. A törvényhozások nézeteiben netalán fölmerülhető különbségek kiegyenlítése végett a két törvényhozás egymással küldöttségek által érintkezik.**

Honvédelmi államtitkárként

(1870-1872)

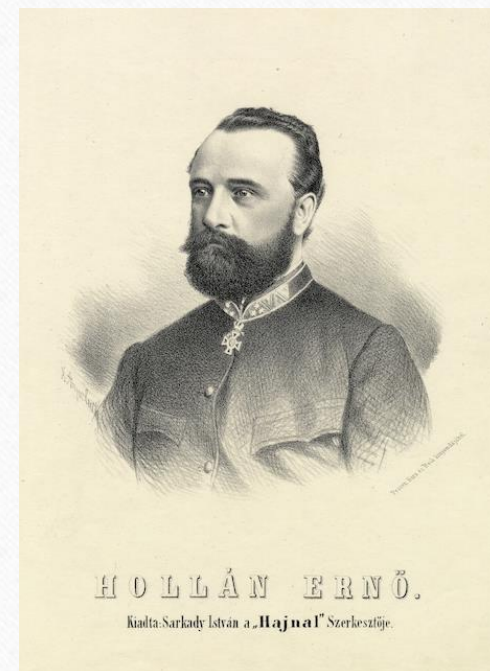
- Honvédkerületek beosztása (1871.III. tc.)
- Honvédtörzsek szabályozása (1871.IV. tc.)
- Honvéd lovasszázadok szaporítása (1871.V. tc.)
- Honvédtisztek képzése (1871.VI. tc.)
- Honvédorvosok illetménye (1871. VII. tc.)
- Honvédzászlóaljak szaporítása (1872.II. és XVIII. tc.)
- Ludovika akadémia felállítása (1872.XVI. és XVII. tc.)
- Kiszolgált altisztek alkalmazása (1873.II. tc.)

Honvédelmi Minisztérium vezetői,
1870 (Vasárnapi Újság, 1870/49.)

A m. kir. honvédség kötelékében

- 1867-ben a Pest Városi Honvédegylet tagja
- 1869. április 18-án szolgálaton kívüli (szabadságolt állományú) honvéd ezredessé nevezik ki a gyalogságnál
 - 1869. október 30-án Budán leteszi az esküt
 - 1869 Szegedi dandárgyakorlatok
- 1875. október 23-án szolgálaton kívüli (szabadságolt állományú) cs. és kir. vezérőrnagy a m. kir. honvédségnél

Litográfia, 1873 (Smidt
Múzeum, Szombathely)

A székesfehérvári honvédkerület parancsnoka

- 1876. január 19-én az uralkodó a székesfehérvári V. honvédkerület parancsnokának nevezi ki
- 1881. május 1. cs. és kir. altábornagy
- 1887. július 15-től betegszabadságon, 1888. január 31-én nyugállományba helyezik saját kérésére
- „Elvesztettük Nagyméltóságod távozásával városunk díszét képező intézménynek, a honvéd kerületi parancsnokságnak azon fejét, ki a honvédséget mint családtagot olvasztá be e város közönsége által képviselt nagy családba; elvesztettük Nagyméltóságodban azon bölcs és tapintatos fórumot, hol társas életünkben felmerült bármely ellentét mindig biztos és megnyugtató megoldásra talált. És elvesztette végre Nagyméltóságod személyében városunk egy oly lakóját, kit joggal tart az egész haza egyik méltó büszkeségének.” (Havranek József székesfehérvári polgármester búcsúlevele)

Roskovics Ignác festménye után,
1888 (Vasárnapi Újság, 1888/42.)

A magyar hadtudomány szolgálatában

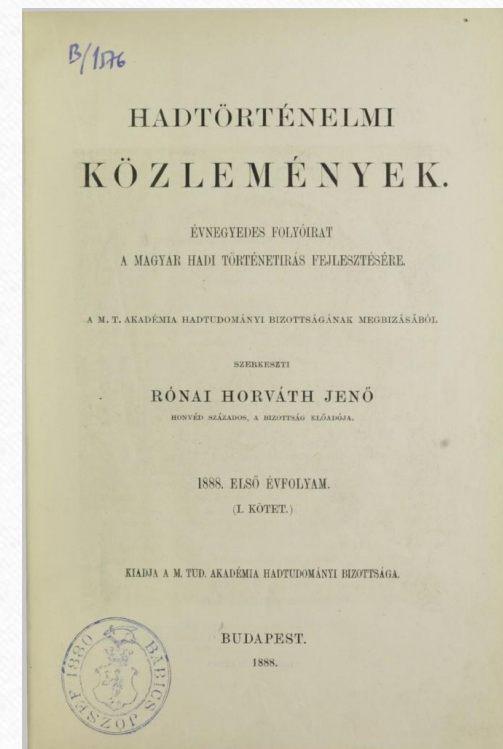
- „A honban felállítandó hadi képezde ügyében”
(Kézirat, 1848. június 14-én Mészáros Lázár hadügyminiszternek)
- 1858 MTA levelező, 1862 rendes tag
- „A magyar hadirodalom és kutatás fejlődése”
(Kézirat, 1871)
- „A m. kir. Honvédség a modern hadseregszervezés szempontjából tekintve (Ludovica Akadémia Közlönye, 1876)

Roskovics István festménye után, 1890 körül (Savaria Múzeum, Szombathely)

A magyar hadtudomány szolgálatában

- 1883. május 16. MTA III. Matematikai és Természettudományok Osztályának Hadtudományi Bizottságának megalakulása Kápolnai Pauer István ezredes kezdeményezésére
 - Első elnöke Hollán Ernő (1883-1900)
 - Katonatagok engedélyezése
 - Bécsi Kriegsarchivban való kutatásra egy honvédtiszt kivezénylése
 - Ösztöndíjak kiírása
 - Zrínyi Miklós hadtörténeti munkáinak kiadása (szerk.: Rónai-Horváth Jenő)
 - Magyar Hadtörténelmi Könyvtár alapítása
 - Millenniumi kiállítás munkálataiba való bekapcsolódás
 - Magyar Hadtörténeti Múzeum kezdeményezése a Magyar Nemzeti Múzeum részeként
 - Magyar Katonai Évkönyv 1886-ra, majd a Hadtörténelmi Közlemények megalapítása 1888-ban (1888-1897, 1910-)

Köszönöm a figyelmet
